

Lausunto Linnanvirran kunnostushankkeesta

RAKYL 10.08.2022 § 119
876/11.00.04/2022

Valmistelija	Ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen, puh. 044 417 4685, matti.rautiainen@savonlinna.fi
Selostus	<p>Saimaan lohikalojen ystävät ry teki aloitteen Kyrönsalmen läntisen uoman, jota jäljempänä tekstissä kutsutaan Linnanvirraksi, kunnostamiseksi vuonna 2020. Kunnostusedellytysten varmistamiseksi hankkeesta laadittiin esisuunnitelma (Eloranta, A. & Syrjänen, J., 2020. Vanhan linnanuoman (Länsisalmi) virtavesikunnostus. Esisuunnitelma. – Moniste 17 s).</p> <p>Alkuvalmistelujen jälkeen Ecoriver Oy teki keväällä 2022 suunnittelutarjouksen Savonlinnan kaupungille, joka hyväksyi tarjouksen 11.3.2022. Hankkeen aloituspalaveri pidettiin Teams -kokouksena 4.5.2022, jonka yhteydessä koottiin myös hankkeen ohjausryhmä.</p> <p>Kokouksessa sovittiin, että valmis kunnostussuunnitelma pyrittäisiin saamaan valmiiksi syyskuun 2022 kuluessa. Hankkeen ensisijaisena tavoitteena on kunnostaa Linnanvirta uhanalaisen järvilohen ja järvitaimenen lisääntymis- ja poikastuotantoalueeksi. Tällaisten alueiden vähäisyys on yksi merkittävimmistä Suur-Saimaan uhanalaisten vaelluskalojen elämää rajoittavista tekijöistä.</p> <p>Esiselvityksen perusteella edellytykset kunnostukseen ovat monessa suhteessa erinomaiset. Kalataloudellisten lisäarvojen ohella Linnanvirran kunnostushankkeella voidaan lisätä myös kaupunkilaisten ja linnan vieraiden mielenkiintoa kyseisten lajien hyvinvointiin ja elämään. Monissa kaupunkijokikohteissa lohikalojen syksyisistä kutupuuhiista on muodostunut houkutteleva seuraamiskohde ja iltakävelyjen aihe.</p> <p>Linnanvirta on osa Olavinlinnan kansallismaisemaa, mikä edellyttää asiaan liittyvien maisemavaatimusten normaalia parempaa huomioinnin ottamista. Siksi suunnittelussa ja toteutuksessa korostuvat mainitun kaltaiset seikat.</p> <p>Vesitalousasetuksen (1560/2011) 1:2 §:n selvityksiä koskevaan 5 -kohtaan ja taustaselvitykseen viitaten pyydetään 1.8.2022 mennessä kaupungin ympäristönsuojelun vastuualueelta lausuntoa hankealueen vesiluontotyypeistä, suojelualueista, suojelulajeista, hankealueella tehdyistä luontoselvityksistä yms. sekä tarpeellisilta osin myös kommentteja varottavista toimintatavoista, jotka tulisi ottaa huomioon Linnanvirran kunnostussuunnitelmaa laadittaessa.</p> <p><u>Esityslistaliitteenä A</u> olevassa kartassa varsinainen toimenpidealue on esitetty karkeasti keltaisella suorakaiteella ja hankkeen vaikutusalue sinisellä suorakaiteella.</p>
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Matti Rautiainen, puh. 044 417 4685, matti.rautiainen@savonlinna.fi

Päätösehdotus

Lautakunta päättää todeta asiasta lausuntonaan, että Savonlinnan kaupungin ympäristönsuojelupalvelut ei ole harjoittanut Linnanvirrassa omaa tutkimus- ja seurantatoimintaa.

Kaupungin ympäristönsuojelupalvelujen tiedossa on kuitenkin, että takavuosikymmeninä tehtiin mm. Kyrönsalmessa simpukoita sumputtamalla (lähinnä yläpuolisella valuma-alueella sijaitsevista kemiallisesta metsäteollisuudesta peräsin olevista) orgaanisten myrkyllisten yhdisteiden kertymätutkimuksia. Petokalojen raskasmetallikertymiä on selvitetty koko Saimaan alueella, Savonlinnassa mm. Pihlajavedellä. Näiden tutkimusten takana oli konsulttiyritys tai tutkimuslaitos ja Saimaan Vesiensuojeluyhdistys ry.

Virtaustutkimuksia tehtiin vuosituhannen vaihteessa ympäristöhallinnon tutkimusalue Muikulla.

Hankealueella esiintyvä tärkein suojeltava laji on saimaannorppa ja lisäksi uhanalaiset järvilohi ja järvitaimen. Näitä koskien on annettu yleisesti tiedossa olevia suojelu- ja rauhoitusmääräyksiä sekä alueellisesti, ajallisesti että pyydyskohtaisesti.

Vesistöön kohdistuvista suojelualueista keskeisin on Suomen Natura 2000-suojeluverkoston kohteet Haapavedellä ja Pihlajavedellä. Lisäksi Kyrönsalmi sisältyy Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston alueeseen (puiston perustamista koskevasta päätöksestä tehty valitus on ratkaisematta) ja Saimaan saaristoa koskevaan UNESCO:n maailmanperintöluettelon hankealueeseen.

Kyrönsalmen aluetta koskevia kaavamerkintöjä on Etelä-Savon maakuntakaavassa, Savonlinnan keskustaajaman yleiskaava 2000:ssä ja alueen asemakaavoissa, joista lisätietoja on saatavissa Savonlinnan kaupungin kaavoituspalveluista.

Lautakunnan käsityksen mukaan paras tieto hankealueen vesiluontotyypeistä, suojelualueista, suojelulajeista, hankealueella tehdyistä luontoselvityksistä yms. on valtion ympäristönsuojeluviranomaisena toimivalla Etelä-Savon ELY-keskuksella ja saimaannorpan osalta Metsähallituksen Luontopalveluilla.

Lisäksi kalatalousviranomaisilla ja virkistykälästäjillä lienee mm. laji- ja saaliskohtaista tietoa Linnanvirran kaloista.

Saimaan syväväyläliikenteen vaatimia louhinta- ja louheen läjitystöitä on tehty Kyrönsalmessa vuosikymmenten mittaan eri yhteyksissä alusten salmessa navigoinnin parantamiseksi. Se, missä määrin salmea voidaan kunnostaa syväväyläliikenteen siirryttyä Laitaatsalmeen ja Saimaan kanavaliikenteen hiljennyttyä, on merenkulkuhallituksen asia. Toimenpiteen vaativat vesilain mukaisen luvan hakemista Itä-Suomen aluehallintoviranomaiselta. Mahdollisessa luvassa annetaan tarpeelliset määräykset mm. uhanalaisen saimaannorpan ja eri kalalajien suojelutavoitteiden turvaamiseksi toimenpidekohtaisesti sekä niiden laajuudesta, alueista ja –ajoittamisesta.

Koska Linnanvirran kunnostussuunnitelman luonnostakaan ei vielä liene olemassa, lautakunnalla ei ole muuta lausuttavaa tässä vaiheessa kuin, että töiden ajoittamisessa ja toteuttamisessa on otettava huomioon Kyrönsalmen alueen vilkas veneilyliikenne ja virkistyskäyttö.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet

Saimaan lohikalojen ystävät ry